

RĪGĀ

2023. gada 5. septembrī
Nr. 1-23/89

Parlamentārās izmeklēšanas komisijai nolūkā stiprināt valsts uzraudzību veiktā finanšu sektora "kapitālā remonta" negatīvās ietekmes uz valsts finanšu un kapitāla tirgus sistēmu izvērtēšanai, kā arī iespējamās AS "PNB Banka" novešanas līdz maksātnespējai, AS "ABLV Bank" novešanas līdz piespiedu pašlikvidācijai un "Baltic International Bank SE" darbības apturēšanas apstākļu izmeklēšanai izveidošanu

Saeimas Prezidijam

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai

Paziņošanai e-adresē

Par Parlamentārās izmeklēšanas komisijas gala ziņojumu

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija), ir izmantojusi iespēju iepazīties ar Komisijas atbalstīto gala ziņojumu, kas tiek virzīts izskatīšanai Saeimas sēdē.

Nemot vērā, ka Komisija ziņojuma sagatavošanas procesā vairākkārt uzklausa arī Asociācijas viedokli, kā arī sēžu gaitā Asociācijas paustās domas ir arī atspoguļotas Komisijas gala ziņojumā, Asociācija vēlas īsi paust viedokli par Komisijas gala ziņojumā paustajiem priekšlikumiem un lūdz rast iespēju Asociācijas viedokli par tiem pievienot Komisijas gala ziņojumam pielikumā.

Komisijas gala ziņojuma 1., 2. un 8. priekšlikums, kas paredz mazināt administratīvo slogu, pārskatot dokumentu glabāšanas termiņus, pilnveidot vārdu "izpēte pietiekamā apmērā" tvērumu un samazināt birokrātiskos šķēršļus pārskatot situācijas, kurās vienu NILLTPFN likuma subjektu uzrauga vairākas uzraudzības iestādes ilustrē arī ilgstošu praktisku problēmu, tādējādi ieteikumi - atbilstoši un laicīgi īstenoti, radītu pozitīvas pārmaiņas ar ilgtermiņa ietekmi.

Asociācija vērs uzmanību, ka 3. priekšlikums, kas paredz iespēju atsevišķiem NILLTPFN likuma subjektiem pašauties uz citu NILLTPFN likuma subjektu veikto klientu izpēti, ir pretrunā starptautiskajiem standartiem un Eiropas Savienības līmeņa normatīvajiem aktiem, līdz ar to nacionālā līmeņa regulējumā nevar tikt atrisināts.

4. priekšlikuma kontekstā Asociācija vērs uzmanību, ka jebkādi tālāki soļi informācijas pieejamībā, kādu īpašu rīku no valsts puses izstrāde, ir nelietderīga, kamēr nav nodrošināta jau sen iecerētā izpētei nepieciešamo datu pieejamība no valsts reģistriem – vienuviet un bez maksas visiem NILLTPFN likuma subjektiem. Saskaņā ar NILLTPFN likuma 53. pārejas noteikumu punktu Ministru kabinetam Saeimai likumprojekts, kas paredzētu vienādot informācijas pieejamības nosacījumus un vietu, bija jāiesniedz līdz 2023.gada 1.jūlijam. Līdz ar to, jautājuma izlemšana un attiecīgi arī NILLTPFN likuma subjektu iespējas adekvāti piekļūt vismaz valsts reģistru informācijai, jau drīzumā būs Saeimas lēmumu tvērumā un ietekmē.

Attiecībā uz ieceri juridiskajām personām paredzēt pamatkontu, kas pausta 5. priekšlikumā, Asociācija vērš uzmanību, ka, lai arī populāra, ideja savā būtībā ir neefektīva cīņa ar procesa, kura ietvaros kredītiestādes faktiski no uz klientu apkalpošanu primāri orientētiem uzņēmumiem pārvērstas par “atbilstības fabrikām”, sekām, nevis cēloni. Diskusija gan pati par sevi, gan vēl jo vairāk pamatkonta iespējama ieviešana, var apdraudēt Latvijas banku starptautisko korespondentattiecību uzturēšanu, un līdz ar to – visu banku klientu raitu un netraucētu piekļuvi ārpus Eiropas Savienības veicamajiem starptautiskajiem maksājumiem. Papildus tam tā rada nepamatotas, maldīgas gaidas mūsu kolēģiem, citu tautsaimniecības nozaru uzņēmējiem, jo nerisina praksē sastopamo problēmu cēloni. Norādāms, ka šobrīd vidēji kontu atvēršanas atteikuma vai slēgšanas rādītājs uzņēmumiem sektorā nepārsniedz 1.75%, un galvenokārt ir saistīts ar vienu iemeslu – kredītiestādei netiek iesniegta informācija, kad kredītiestāde to lūdz atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam. Līdz ar to, daļā gadījumu no šādām sekām varētu izvairīties, ja likums neparedzētu obligātu kontu slēgšanu vai kontu atvēršanas atteikšanu šādos gadījumos, bet ļautu pakalpojuma sniedzējam vērtēt attiecīgo prasību neizpildes būtiskumu. Tāpat Asociācija aicina Saeimu izmantot iespēju un nekavējoties atcelt likuma “Par nodokļiem un nodevām” 22.² pantu, kas Asociācijas skatījumā rada teju pusi no “pārlietu lielas centības” situācijām. Zudis arī minētās likuma normas sākotnējās pieņemšanas pamatojums – ir rasta kā tiesiska, tā tehniska iespēja Valsts ieņēmumu dienestam ziņas par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā saņemt tieši no Finanšu izlūkošanas dienesta. Praksē arī secināts, ka pretēji Saeimas tieši izteiktai gribai, noraidot likumdošanas procesā sākotnējo izpildvaras piedāvājumu likumprojektā, minētais regulējums ir kredītiestādēm nepamatoti un ievērojami palielinājis administratīvo slogu, daļēji tām kā kļūstot par VID “filiāli” jautājumos un situācijās, kurās nav noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas aspekta, tā pakļaujot klientus padziļinātai izpētei no NILLTPFN perspektīvas maznozīmīgos vai vispār nenozīmīgos gadījumos. Lūdzam, kā jau norādīts iepriekš arī Komisijas sēžu gaitā, šo nekavējoties un izlēmīgi labot.

Asociācija arī aicina, iestādēm, kad tās Komisijas gala ziņojuma 6.priekšlikuma ietvaros vērtēs kredītiestāžu kontu apkalpošanas, iespējams, augstākās izmaksas, noteikti ņemt vērā, ka arī uzraudzības izmaksas Latvijas kredītiestādēm¹ ir augstākas kā kaimiņvalstīs – Lietuvā un Igaunijā.

Attiecībā uz 7. priekšlikumu Asociācija vērš uzmanību, ka sūdzības par patērētāja pamatkonta pakalpojuma nenodrošināšanu – atteikumiem ir Patērētāju tiesību aizsardzības centra kompetence. Likumsakarīgi arī Patērētāju tiesību aizsardzības centram, nevis Latvijas Bankai, būtu jāizstrādā vadlīnijas par iespējām sūdzības iesniegt.

Savukārt 9. priekšlikuma ietvaros Asociācija aicina, ja patiešām vēlamies finanšu tehnoloģiju uzņēmumu piesaisti mūsu valstij, kolēģus publiskajā sektorā izpildīt vismaz vienu drosmīgu un efektīvu mājasdarbu. Proti, nepārlikt atbildību par finanšu tehnoloģiju uzņēmumu piesaisti un darbības nodrošināšanu privātajam sektoram, kas kopā ar tiesiski noteikto, augsto atbilstības jomas prasību godprātīgu izpildi, tāpat objektīvi šīs piesaistes gaidas izpildīt nevar. Lūgums šeit atcerēties, ka Lietuvas Banka pati nodrošina finanšu tehnoloģiju uzņēmumiem praktiski neierobežotu piekļuvi Lietuvas Bankas norēķinu infrastruktūrai, neuzliekot slogu šo piekļuvi nodrošināt ar privātā sektora starpniecību. Tādējādi Lietuvas Banka arī nodrošina Lietuvas paaugstināto starptautisko pievilcību kā šī sektora mātes valstij.

Asociācija pateicas Komisijai un visām iesaistītajām institūcijām, organizācijām un personām par konstruktīvajām diskusijām sagatavojot Komisijas gala ziņojumu un būtu pateicīga par Asociācijas viedokļa par Komisijas gala ziņojumu pievienošanu tā pielikumā.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

---

¹ https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2023/08/075_1_21_75_LB_uzraudzibas_izmaksas.pdf

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Sagatavoja:
Laima Letiņa, laima.letina@financelatvia.eu